

JEDEN SVĚT 2010

22. - 31. 3.

FESTIVAL DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ O LIDSKÝCH PRÁVECH OLOMOUČ

Festival Jeden svět je nyní váš festival

MARTINA HÁJKOVÁ

Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jeden svět se za dvanáct let své existence rozrostl do nevídaných rozměrů. Jeho filmy se promítají v téměř třiceti městech České republiky a dále se přesouvají do Bruselu či Washingtonu.

V návaznosti na myšlenku Jednoho světa vznikly v Evropě sesterské festivaly zabývající se globálními problémy a tématikou porušování lidských práv. Najdeme je v neďalekém Slovensku, Maďarsku, Polsku, Rakousku, Německu, Srbsku, Rumunsku, Bulharsku, ale také na Ukrajině, v Kyrgyzstánu a africké Keni.

V roce 2007 získal festival Jeden svět čestné uznání Organizace OSN pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) za výchovu k lidským právům.

Každoročně vybírají dramaturgové festivalu z tisíců přihlášených snímků ze všech koutů světa zhruba stovku těch nejlepších titulů, které pak diváci v celém Česku mohou zhlédnout.

Ale to organizátorům nestačí. Je potřeba, aby se myšlenky festivalu šířily jako lavina, vzbuzovaly diskuze ve školách, kavárnách nebo doma v obyčejných pokojích a budily pocit občanské angažovanosti, která je v otázkách porušování lidských práv a svobod tolik důležitá. Právě v duchu aktivního přístupu

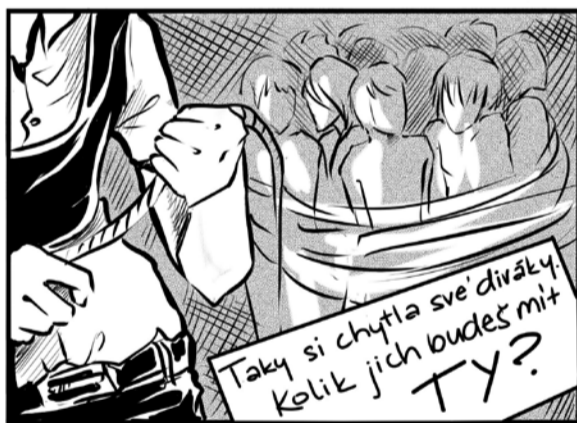
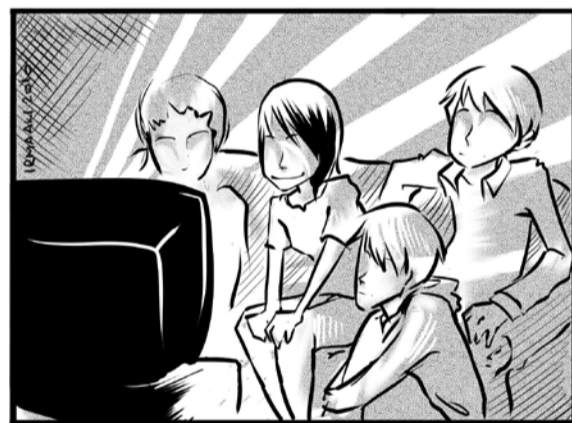
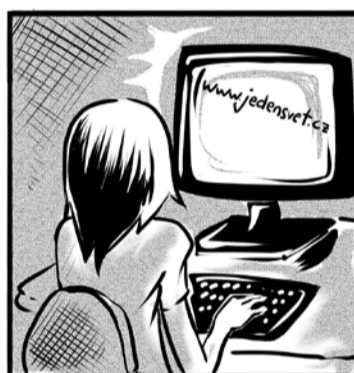
diváků k tématům festivalu se nese také vizuál letošního ročníku. „Každoročně nás oslovují lidé, které na festivalu zaujal některý z filmů a oni ho chtějí promítnout svým známým a kamarádům,“

říká ředitelka festivalu Hana Kulhánková. „Letos se taková možnost otevírá.“ Diváci si na internetu sami odhlasují oblíbené filmy a pomocí registrace je pak budou moci poslehnout svým známým a kamarádům. „Filmy mohou poslehnout v oblíbené kavárně, klubu, škole nebo třeba doma v obýváku, jediná podmínka je, že se nebude vybírat vstupné. Registrace do programu bude probíhat po skončení festivalu prostřednictvím webové přihlášky,“ doplňuje Kulhánková. Tyto přihlášky budou zveřejněny na webových stránkách www.jedensvet.cz po skončení festivalu.

Diváci mají také již od února možnost sledovat nejspěšnější filmy z předchozích ročníků festivalu Jeden svět, a to na on-line speciálu České televize. „Doufáme, že tento nový upgrade – promítání filmů v kruhu přátel – zaujme ještě více lidí a vzbudí v nich zájem o světové problémy,“ věří Kateřina Štěpničková, organizátorka Jednoho světa v Olomouci.

Přijď se podívat, vyber si film a promítej ho dál!

Nepál – země úsměvů

Dvanáctý ročník festivalu Jeden svět v Olomouci oficiálně začne 18. března v 18.00. Slavnostní zahájení se uskuteční v prostorách Uměleckého centra UP – Konvikt v 1. patře. Jeho součástí bude vernisáž fotografií Magdalény Jochcové „Nepál – země úsměvů“, které autorka pořídila při své cestě touto himálajskou zemí.

MARKÉTA ŠMYDKEOVÁ

Magdaléna Jochcová je studentkou třetího ročníku oboru Mezinárodní rozvojová studia na Přírodovědecké fakultě UP. O loňských prázdninách se vypravila do Nepálu – země, která v posledních letech prošla dramatickým vývojem. Jak a proč se mladá Češka ocitne na druhé

straně světa? Jak se žije lidem v této nádherné zemi? A kdo či co uvízlo v hledáčku jejího fotoaparátu?

Magdlin příběh potvrzuje oblíbené české přísloví „komu se nelení, tomu se zelení“. Když se v časopisu dočetla o činnosti organizace Namaste Nepál, neváhala a kontaktovala pana Beránka, předsedu tohoto sdružení. Ten pak pro ni v malé nepálské charitě DCWC-Nepal, s kterou jeho organizace spolupracuje na projektu „Úsměv z Nepálu“ (adopec na dálku), domluvil další spolupráci. Zbývalo ještě zajistit dostatek finančních prostředků. Díky grantům z MŠMT a Katedry rozvojových studií mohla nakonec Magda v srpnu loňského roku vyrazit na cestu. V Nepálu pak pracovala

jako učitelka angličtiny na vesnických školách a přitom prováděla výzkum pro svou bakalářskou práci. O jejích zážitcích a dojmech je následující rozhovor.

Bylo něco, co by Tě v Nepálu vysloveně zaskočilo?

Překvapila mě určitá militantnost dnešního Káthmandú, což je dáno asi vývojem událostí v posledních letech. Ale nikdy předtím jsem tam nebyla, tak nemůžu srovnávat. Běžní Nepálci jsou velmi přívětiví, ale ulice jsou plné ozbrojených policistů a vojáků. Taký mě dost zaskočilo, jak prašné jsou ulice a cesty, ještě teď mám zanesené plíce. Více jsem ale byla

(pokračování na straně 2)

Úvodní slovo

Milí přátelé, vítějte na jevišti Jednoho světa. Už po desáté vám festival v Olomouci nabízí pohled do zemí, o kterých se příliš nemluví, a do problémů, které se nečeší. Je mnoho negativních jevů, které se objevují ve společnosti a které se festival nebojí pojmenovat. Tentokrát nám ale jde o to, aby se slovo „krize“ vyslovovalo spolu s dalšími výrazy jako „překonání“ nebo „vyřešení“. Letošní Jeden svět nabízí svým divákům inspirativní příběhy lidí, kteří se přes krizi dokázali přenést. To hlavní poselství, které festival sděluje je, že problémy jsou relativní a vždy se lze z negativních situací poučit. Důležité je umět srovnávat a uvědomovat si souvislosti.

Letošní ročník přináší do Olomouce několik novinek. Ve snaze držet se

trendu rostoucího významu sociálních sítí jsme na facebookovém profilu Jeden svět Olomouc nabídli možnost diváckého hlasování o snímek, který chcete na festivalu vidět. Zvolen byl dokument Mugabe a bílý Afričan o diskriminaci bělochů v Zimbabwei.

Pro filmové nadšence zavádíme nový formát maratónu dokumentárních filmů. Jedná se o tetralogii Zdeňka Bričkovského s názvem Polarion, která vypráví o čtyřech neznámých národech ruského Severu. Já a celý organizační tým, vytvořený tradičně ze studentů, tak v přeneseném slova smyslu doufáme, že s námi vydržíte až do konce!

Kateřina Štěpničková, organizátorka Jednoho světa v Olomouci

„Afghánci se musí vymanit ze závislosti na pomoci zvenčí,“ tvrdí Igor Klimeš

Součástí festivalu Jeden svět v Olomouci nejsou jen strhující dokumenty a bohatý doprovodný program, ale také oblíbené debaty týkající se globálních témat. Jednou z nich je také beseda o Afghánistánu navazující na film Zprostředkovatel.

MARTINA HÁJKOVÁ

O osobních a profesních zkušenostech z Afghánistánu, pohledu na působení neziskových organizací a přínosu Jednoho světa, se s námi podělila novinářka Petra Procházková a projektový koordinátor Igor Klimeš. Setkat se s nimi můžete osobně v pondělí 29. března od 18 hodin v Divadle hudby. V debatě o válečné žurnalistice a současném Afghánistánu je doplněn ještě známý reportér Marek Vítek.

Festival Jeden svět se věnuje tématice porušování lidských práv. Děje se tak v různých částech světa, mimo jiné také v Afghánistánu – zemi, v níž téměř 30 let probíhala válka. Jaký vývoj podle Vás tuto muslimskou zemi čeká v nejbližších letech?

P. P.: To kdybychom věděli... V Afghánistánu je krajně těžké předpovědět, zda se dožijete následujícího rána, a proto jsou prognózy na delší výhled obvykle velmi nepřesné. Po roce 2001 jsme si také všichni mysleli, že v roce 2010 už budeme v Kábulu chodit s dětmi na procházky, v zemi bude vzkvétat turismus a bude fungovat MHD. Nic z toho se nespěšilo, neboť se válku vlastně nikdy nepodařilo ukončit. A to je hlavní problém Afghánistánu. Válčí se tam už 40 let. Někdy více, někdy méně, ale klid na to, aby se země nějak industriálně a kulturně rozvíjela, tam není. Nikdo neví, co se bude dít, ale je fakt, že by pozitivnímu vývoji šlo ještě více pomoci... Vojáci, kteří honí po horách taliby, jsou fajni. Ale ještě je

třeba do Afghánistánu poslat mnohem větší peníze, než se tam posílají teď, a vytvořit nějaké výrobní, obchodní či jiné struktury, aby se zvýšila zaměstnanost. Bez toho, aby muži, živitelé rodin, měli alternativní možnost obživy a nemuseli si vydělávat válčením nebo mákem, se Afghánistán bude potácet mezi životem a smrtí, jako se potácet teď.

I. K.: To je velmi složitá otázka, do hry vstupuje příliš mnoho faktorů a netroufám si odhadovat budoucnost. Záleží na vůli Afghánců pokračovat v demokratizačním procesu a na schopnosti mezinárodního společenství je v tomto úsilí efektivně podporovat a motivovat. Prioritou je zajištění bezpečnosti a pracovních příležitostí, obojí se zatím daří jen velmi pomalu, nebo vůbec. Demokratizace není možná bez vzdělání. Jenom vzdělaní lidé jsou odolní proti manipulaci a mají alespoň nějakou schopnost svobodné volby. Zvýšit vzdělanost Afghánců je klíčový úkol na několik desetiletí.

Oba jste v Afghánistánu působili již před nějakou dobou. Jak s odstupem času vnímáte výsledky vaší práce?

P. P.: Odjela jsem z Afghánistánu po pěti letech v roce 2006. Kromě novinářství jsme tam s kolegy z o. s. Berkat prováděly takové avantgardní projekty a je úžasné, že v trochu pozmeněné podobě fungují dodnes. Stále se transplantují rohovky afghánským slepým a stále běží projekt Šťastné létající koberec (manufaktury afghánských vesničanek – výrobky se prodávají v ČR). Velký posun ale v myšlení a snaze žen se osamostatnit a nebyť závislými na pomoci ze zahraničí ovšem nepozorujeme a to je podle mne to největší zklamání. Kdybychom je přestaly podporovat, ony přestanou ihned podnikat a zůstanou zase samy se svým zoufalstvím v těch zapadlých a velmi

(pokračování na straně 3)

JEDEN SVĚT 2010
FESTIVAL DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ O LIDSKÝCH PRÁVECH

JAK ZÍSKÁŠ SVÉ DIVÁKY TY?

KINO METROPOL | Sokolská 25, Olomouc | tel.: 585 224 120 | www.olomouckakina.cz
vstupné: 50 Kč / permanentka (všechny projekce v kině Metropol): 200 Kč

DIVADLO HUDBY | Denisova 47, Olomouc | tel.: 585 223 565 | www.divadlohudby.cz
vstupné: 60 Kč / nelze využít permanentky z kina Metropol

Josef Kvapil rozlišuje mezi životem a Životem

Josef KVAPIL a. s. – společnost, jejíž finanční dar umožní hladký průběh festivalu Jeden svět v Olomouci i letos. Co vede jejího majitele Josefa Kvapila ke každoroční podpoře a na jaká témata má letos zaostřeno, se dočtete v následujícím rozhovoru.

MARTINA HÁJKOVÁ

Morálně i finančně podporujete festival Jeden svět již řadu let a i pro letošní festival, navzdory krizi, jste finance zajistil. Co Vás k této podpoře motivuje? Festival pomáhá otevírat oči a vidět realitu, která je někdy mimo pozornost hlavních médií a tím i většinové společnosti. Podle mého názoru vede k soucítění s trpělivými lidmi i přírodou a nutí nás klást si otázky, na které v běžném pracovním rytmu zapomínáme. Učí nás nemyslet jen na své vlastní potřeby.

Tématy festivalu jsou nyní Zelené výzvy reflektující současný mezinárodní přístup k ekologickým otázkám, sekce Snášenliví – nesnášenliví má upozornit na rostoucí násilí ze strany neonacistů v Evropě. Panorama naopak odráží společenské problémy i zajímavé příběhy jednotlivců, kteří dokázali čelit nepřízní osudu. Festival má rovněž zaostřeno na Írán a chybět nebudou ani České dokumenty. O které z těchto témat se Vy sám zajímáte nejvíce a proč?

Nemohu říci, že bych se přímo zajímal o některé téma. Zajímají mne lidé a vztahy mezi nimi, respektive mezi námi. Sám na sobě prožívám, jak u mne s přibývajícím věkem klesá důležitost materiálně-ekonomických otázek a jak roste důležitost vztahů k lidem i k přírodě. Není to proto, že bych se tak rozhodl. Spíše díky lidem, se kterými jsem se setkal, a díky všemu, co jsem dosud prožil, se postupně ve svém vlastním životě setkávám s Životem. Je to krásné dobrodružství. Letos se těším na témata Snášenliví – nesnášenliví, Zelené výzvy a též na České dokumenty.

Letošní, již 12. ročník festivalu přichází s jedinečným programem, který umožní divákům aktivně se zapojit do šíření dokumentárních filmů Jednoho světa. Díky distribučním právům je budou moci promítat svým známým a kamarádům. Diskusní a vzdělávací platforma – jakou festival bezesporu je – se tak díky tomuto projektu rozšíří mezi desítky tisíc dalších diváků. Co si o tom myslíte? To je výborná myšlenka a krok, který odpovídá současným trendům. Já jsem od organizátorů festivalu dostal při minulých ročnících DVD s několika filmy. Musím se přiznat k tomu, že jsem tyto dokumenty šířil mezi další diváky i bez souhlasu autorů či organizátorů festivalu. Snad mi to prominou, když to letos již bude legální (směje se).

Z deníku studenta Na školní projekci Jednoho světa

Důležitou součástí Jednoho světa jsou projekce pro školy zaměřené na mladšího diváka.

ŠTĚPÁNKA PRUCKOVÁ

Zvolené filmy jsou určené právě pro věkovou kategorii žáků a studentů, po projekci navíc následuje debata s pozvanými odborníky. Ti mají za úkol uvést studenty hlouběji do daného problému, sdělit své zkušenosti a pokusit se zodpovědět případné otázky diváků ohledně filmu. Reakci studentů, kteří se festivalu zúčastnili v loňském roce, si představme asi takhle:

O přestávce se seřadí část školy před hlavním vchodem a po asi pětiminutovém zmatku, pokřikování a pokusech učitelů spočítat nás se vydáváme směrem do centra. Místo posledních několika hodin ve škole máme jít na Jeden svět, jakýsi festival, kde nám budou promítat nějaký film. Už si přesně nepamatuji jaký, ale určitě to bude

mít nějaké vážnější téma. Nemám moc ráda filmy, které se týkají politiky – té zatím moc nerozumím. Baví mě naopak ty o věcech kolem mě, o drogách, šikaně, anorexii, sexu, alkoholu nebo problémech lidí mého věku. Před Divadlem hudby dojde opět k několika pokusům spočítat nás a pak se konečně můžeme naskládat do sálu a zhlédnout film. Po něm vstupuje na pódium starší pán s jakousi mladou slečnou, která ho představuje. Společně se nás snaží rozprávět, nikomu se ale moc nechce... Pak nám ale pokládají celkem zajímavé otázky, pán začíná vykládat historiky ze svého života a pár z nás se zapojuje a nakonec i ptá, takže čas na diskusi uplyne strašně rychle. Zbylou dobu do konce vyučování naše třídní využije k prohlídce centra Olomouce, takže den strávíme celkově dost příjemně.

Festival Jeden svět je tu proto, aby i letos ukázal mladým lidem co nejatraktivnější filmy a doplnil je zajímavými a přínosnými debatami, jejichž témata jim uvěznou v hlavě.

„Nenávist v krvi“

Je nenávist „v krvi“? Pramení z národní mentality nebo se jedná o náhodný a dočasný jev zapříčiněný historickými okolnostmi? Proč zrovna mladí lidé inklinují k účasti v neonacistických uskupeních? Tyto a další otázky rozvíří dokument srbského režiséra Marka Mamuziče.

MARCELA JANÁČKOVÁ

V originále *Vrela krv* nás zavede do kontextu vzrůstajícího pravicového extremismu v Srbsku. Skrze rozhovory se členy různých srbských neonacistických frakcí a s jejich oponenty se snímek snaží poodhalit důvody, proč tolik mladých lidí v této zemi propadlo idejím fašismu a nacionalismu. Jedním z nich je jistě izolovanost Srbska od zbytku světa, v níž se země i po tolika letech od pádu Miloševićova režimu nachází. Dalším důvodem je silné postavení pravoslavné

círky coby strážce konzervativních společenských hodnot. Potvrzují to slova jejího bývalého biskupa Nikolaje Velimiroviče, velmi populárního mezi mladými příznivci krajní pravice, který nešetřil nenávisťnými výroky na adresu příslušníků sexuálních menšin a zejména Židů. Situace je tím vážnější, že incidenty vyprovokované ultrapravicovými skupinami se dějí otevřeně ve veřejném prostoru a jsou stále častější. Dokladem toho jsou dramatické záběry z pouličních bitev s policií během útoku na americkou ambasádu, napadení účastníků protifašistické demonstrace, časté útoky na Romy a gaye či vypálení mešity v Bělehradě.

Snímek, oceněný na sarajevském filmovém festivalu Cenou za podporu lidských práv, uvidíte ve středu 24. března v 18.00 spolu s dokumentem o nacionalismu v Gruzii *Vůdce má vždy pravdu*.

Jeden svět na ose Olomouc – Přerov – Prostějov

Loni jsme na tomto místě představili novinku – festival Jeden svět v Olomouci rozšířil své projekce i do dalších krajských měst – Prostějova a Přerova. Nejinak tomu je i letos.

MARCELA JANÁČKOVÁ

Ve dnech 29.–31. 3. se mohou prostějovští diváci těšit na tři filmové podvečery v kinokavárně Duha. Zvolenými snímky jsou *Írán – nevyslyšené hlasy*, *Afghánská superstar* a srbský dokument *Nenávist v krvi*. Všechny tři filmy reagují na aktuální problémy v daných zemích, ať už je to náhled do života obyčejných Íránců, nebo věhlasná pěvecká soutěž superstar v afghánské verzi, což znamená jen tři ženské soutěžící a hlasování dle etnické příslušnosti. Poslední snímek nás zavede mezi srbskou extrémní pravici, těšící se v zemi stále větší popularitě. Promítání pro veřejnost začíná vždy v 18.00. Zároveň s první filmovou projekcí, tedy 29. 3. proběhne oficiální zahájení festivalu v Prostějově.

Organizátory prostějovského festivalu jsou pracovníci olomoucké pobočky

společnosti Člověk v tísni, která má kancelář také v Prostějově. ČVt se zde zabývá programy sociální integrace, vzděláváním a kariérním poradenstvím. Díky novému vzdělávacímu programu „Do lavič!“ jsou jeho pracovníci v úzkém kontaktu se školami na Prostějovsku. „Školy vítají možnost účastnit se Jednoho světa a oceňují, že již nemusí za projektem do Olomouce,“ říká koordinátorka prostějovského festivalu Jana Světlíková.

V Přerově budou festivalovými dny úterý a středa 30. a 31. 3. Pro diváky je připravena jedna večerní projekce, a to ve středu v 17.30 v kině Hvězda. Vybraným snímkem je *Afghánská superstar*. Obě dopoledne i odpoledne budou věnována projekcím pro základní a střední školy.

Stejně jako v loňském roce přerovský festival vznikl ve spolupráci s Gymnáziem Jakuba Škody. Tým tvořený 11 studenty ze semináře vedeného profesorkou Helenou Netopilovou má na starosti především organizaci doprovodných akcí a moderování projekcí. Výtvarně nadaní studenti navrhnou vizuální poutače, které by kromě plakátů upozornily na konání

festivalu ve městě a nalákaly diváky do sálu nově digitalizovaného kina Hvězda.

Na otázku, jak Přerovští reagovali na loňský premiérový Jeden svět, Helena Netopilová odpovídá: „Zajímavé pro nás bylo, že i když se nám festival zdál být docela známý, v Přerově nám lidé říkali, že o něm slyší poprvé. Ohlasy návštěvníků ale byly dobré, líbil se výběr filmů (ekologie a extremismus) a také doprovodné besedy, do nichž se i aktivně zapojovali.“

Nevelký počet projekcí v Přerově doplní bohatý doprovodný program. V neděli 28. 3. v 16.00 v Cafébaru BaseCamp uvede Naďa Závodníková svou výstavu fotografií *Kolumbie – známá, neznámá* a popovídá o současné situaci v jihoamerické zemi, kde studovala Specializaci na řešení ozbrojených konfliktů. Od 30. 3. do 30. 4. bude v kině Hvězda k vidění výstava fotografií Barbory Botkové *Rok v Kongu* a také fotografie studentské iniciativy RE-PROCHU aneb Reklamou proti chudobě z holešovského gymnázia. Taktéž v úterý 30. 3. v 18.00 budou mít diváci možnost v Cafébaru BaseCamp znovu zhlédnout snímek *Barnský VJ*, diváky nejúspěšnější dokument loňského Jednoho světa.

Nepál – země úsměvů

(pokračování ze strany 1)

rozčarovaná z chování lidí vůči zvířatům. Vždycky jsem si myslela, že cítí všechny živé tvory, protože by to mohli být jejich reinkarnovaní předci. Opak je ale pravdou. Kopanec do psa si neodpustí ani malé dítě, ani dospělý.

postavením lidí, možná lepším přístupem k necenzurovaným informacím.

Zmiňuješ se o cenzuře. Myslíš, že v zemi existuje?

Nechci tvrdit, že tam aktivně nějaká probíhá, ale rozhodně je vidět vliv Číny a vstřícný postoj nepálské vlády a maois-

autobus s turisty. To se týká především hlavního města.

A přesto přese všechno o Nepálu mluvíš jako o „zemi úsměvů“.

Díky nepálskému naturelu vám všechny tyhle věci v každodenním životě ani nedocházejí, prostě se žije dál, s úsměvem

Za tři měsíce máš jistě spoustu zážitků. Vybrala bys nějaký, který byl pro tebe tak silný, že by ses o něj chtěla podělit? Nejsilnějším zážitkem byl pro mě pohřeb jednoho velmi starého buddhistického muže. Byl to dědeček rodiny, se kterou jsem se přátelila. Ten den, co zemřel, jsme spolu mluvili a já chtěla pořídit jeho foto, ale spěchala jsem na vyučování, a tak jsem to odložila. Hrozně mě to pak mrzelo. Pohřeb to byl ale krásný. Sjeli se lidi z celého okolí, obřad trval celý den. Dostala jsem funkci fotografa, takže jsem mohla být přítomna u všech fází, i tam, kde ženy a děti běžně nebyvají. Bála jsem se, abych moc nepřekážela, o to víc mě nadchlo, když mě mniši, kteří obřad vedli, pozvali mezi sebe do svého kruhu při závěrečných motlích těsně před spálením. Bylo to opravdu obohacující, mám z toho krásné fotky a ještě krásnější vzpomínky.

V Nepálu jsi byla pouhý rok poté, co byl v zemi uskutečněn státní převrat. Jak bys popsala situaci v zemi teď?

Tak jak je Nepál rozmanitý kulturně a přírodně, tak se liší i politicky. Nejmarkantnější je rozdíl mezi vesnicí a městem. V chudých vesnických oblastech lidé věří v komunistické (hlavně maoistické) ideály a na zdech školních knihoven (pokud příslušná škola nějakou má) se hrdě prší Lenin, Stalin a Mao a ideálním místem pro život je podle místních venkovských intelektuálů Čína nebo Kuba. Ve městě mají lidé trochu jiný pohled na věc. Možná je to dáno sociálním a ekonomickým

tických stoupců vůči její politice. Mladí studenti vesnických středních škol například neměli nejmenší tušení o zvrstvech, jichž se Čína na svých občanech v minulosti dopustila. V jejich knihovnách jsem našla jen literaturu, která tyto kapitoly čínské historie jaksí vypustila.

Jak bys podle svých zkušeností hodnotila situaci ve městech?

Ve městech je situace odlišná. Některá vládní nařízení byla pro městské obyvatelstvo velkým rozčarováním. Například jeden můj nepálský kamarád mi vyprávěl, že nepálská vláda chtěla nastěhovat každému měšťanovi do domu alespoň jednoho vesničana, kterého by musel žít, a přispívat tak k rovnosti ve společnosti. Zdá se, že zkušeností a zklamání už mají ve městech dost, a politika proto nikoho moc nezajímá. Demonstrace probíhaly téměř denně, ale nikdo se o ně kromě armády nestaral. Ptala jsem se, proč a zač se demonstruje, ale nikdo mi na to neuměl odpovědět. Běžné občany to nezajímalo. Kdo by se divil, když o pár měsíců se střídá vláda, země upadá a východisko je v nedohlednu.

Jakým způsobem se tato situace projevuje v každodenním životě?

Nepál spolu s nástupem maoistů ztratil absolutní podporu Indie a trpí od té doby občasným nedostatkem zásob plynu a nafty, plus každodenním několikahodinovým výpadkem proudu. Občas je vyhlášen výjimečný stav, kdy jsou ulice liduprázdňné, jen tu a tam projede letištní

na rtech. Úsměvné mi přišlo i to, že z demonstrací se nakonec vyklubali studenti-brigádníci, které si některý politik zaplatil, aby protestovali proti jinému, který bude svržen, a on usedne na jeho místo. O moc se bude vždycky někdo prát. Nepálci jsou teď ale v dosti nezáviděníhodné situaci. Část by chtěla zpátky krále, ale nemají ve vládě dost silné zastoupení, a část se kloní k vládnoucímu maoistům. Uvidíme, co se bude dít dál. Je to mladá republika, tak doufejme, že udělá jen pár začátečnických chyb a nakonec zvítězí zdravý rozum.

Pojďme k výstavě. Na jaké fotografie se mohou návštěvníci těšit? Uvidíš ti v hledáčku převážně lidé či přírodní prostředí a turistické zajímavosti?

Od každého trochu. Nejvíce asi lidé, jsou ohromně fotogeničtí a mají v sobě jiskru, radost ze života. A rádi se nechali fotit, takže spokojenost byla na obou stranách.

Čím Tě pobyt v Nepálu nejvíce obohatil? Nepálci jsou nesmírně pracovití a přitom od nich nikdy neuslyšíte „nemám čas“.

Jejich optimismus je až nakažlivý a jakékoliv nedorozumění urovnávají hlasitým smíchem. Musím přiznat, že asi teprve tam jsem opravdu pochopila, jak je důležité nebyť sám. Nepálci si na devěce váží rodiny a přátelství, jsou k sobě velice otevření a i k cizím se chovají jako k vlastním. Písobili na mě jako jedna velká celostátní rodina. A jsem moc ráda, že jsem se mohla na chvíli stát její součástí.

Filmový maraton za neznámými sibiřskými národy

Čtveřice unikátních dokumentárních filmů režiséra Zdeňka Novotného-Bričkovského s názvem *Polarion* nabízí setkání se čtyřmi málo známými národy Sibíře. Dokumenty vypráví o jedinečnosti jejich mizejících kultur a drsné kráse dalekého ruského severu.

představuje srdce šamana, který bojoval proti pravoslavné misi. Jeho nalezení by znamenalo velikou naději pro celý národ, proto po něm lidé stále pátrají. Stačí však mít oči otevřené a naleznete ho všude...

Druhý kousek čtyřdílné skládky *VORGA – cesta mezi břehy* nás přeneslo do

z etnik Republiky Komi. Folklor Ižemců, patřících do ugrofinské jazykové větve, se mísí s vlivem ruské kultury. Spolu se staršími generacemi pomalu odcházejí i dávné tradice. Mladá etnografka Galina, která odtud pochází, proto sbírá staré písně, zvyky a vyprávěnky. Po mnoha

MARCELA JANÁČKOVÁ

Zdeněk Novotný-Bričkovský založil společnost DÓMfilm produkující dokumentární filmy o životě a kultuře malých národů. Na dokumentech tvořících součást *Polarionu* pracoval se svým čtyřčlenným štábem od roku 2003. „Zažili jsme s těmito filmy při natáčení, dokončování, promítání a besedách v čajovnách i na mnoha filmových festivalech opravdu mnoho radosti a víme, že ať každý z těchto filmů je zcela samostatný, přece jen patří k sobě,“ řekl režisér.

První snímek *Legenda o ptačím vejci* dokumentuje život obyvatel Republiky Komi. Novotný-Bričkovský citlivě a s úctou zachycuje obyvatele této země a jejich kulturu, v níž se střetává lidová magie s pohanskými zvyky a pravoslavním. Ztracené zkamenělé ptačí vejce

kraje kočovného národa Něnců. Zde začíná cesta za poznáním mizejícího tradičního světa, nad nímž se jako duch toho moderního občas přenesou helikoptéra těžařských společností. Lyrický dokument je vsazen do poetického rámce a stává se naplněním snů režiséra-poutníka, který hledá pradávny klid tundry – místo, kde se spojuje minulost a současnost.

Třetí dokument *Omí, my a Skitskoj* nám záhy prozradí, že Skitskoj je ostrov ukrytý v nepřístupné tajze kdysi na severu Ruska. Aby se tam člověk dostal, musí překonat tři řeky – Pečou, Cilmu a Pižmu. Na ostrově jako by se zastavil čas. Právě tady, ukrytá před civilizací, žije skupina starověků, kteří si uchovávali původní víru, jež byla v 17. století v Rusku reformována a zakázána.

Poslední film s názvem *Čekání na sobí spřežení* vypráví o národu Ižemců, jednoho

letech života ve městě se vrací a snaží se pochopit, čím je pro ni samou tato krajina a kultura, jak utváří charakter lidí, kteří zde trvale žijí a co vůbec znamená být Ižemcem.

Volnou tetralogii může publikum zhlédnout v kompletní podobě letos vůbec poprvé, v souvislosti s premiérovým uvedením posledního snímku *Čekání na sobí spřežení*. Vám, divákům, se tímto nabízí jedinečná možnost ponořit se na více než čtyři hodiny do míst, kde jsou lidová magie a pohanské zvyky stále živé a pomalu plynoucí sibiřské veletoky připomínají relativnost času, stejně jako nedotčená divočina pomíjivost lidského bytí.

Polarion se bude promítat v sobotu 27. března v Divadle hudby od 16.00.

„Afgánští se musí vymanit ze závislosti...“

(pokračování ze strany 1)

chudých vesnicích. Změnilo se toho hodně, ale hlavně v Kábulu a dalších větších městech. Proto bych se teď soustředila na vesnici, kde je to stále na úrovni humanitární, nikoliv úplně čistě rozvojové pomoci. Ne všude – jsou oblasti, kde se velmi dobře oživilo školství, podařilo se něco udělat se zdravotnictvím i se zdroji pitné vody. Postavení žen na vesnici, což je naše „berkat“ doména, se bohužel zlepšuje jen ještě pomalejším tempem, než je hlemýžďí.

I. K.: Byl jsem členem prvního rekonstrukčního týmu v Lógaru, takže prioritou naší práce nebylo dokončit stovky projektů, ale zorientovat se ve složitém prostředí. Myslím, že toho se nám podařilo dosáhnout a naši nástupci měli na co navazovat. Podařilo se nám nastavit pravidla spolupráce s místními úřady a komunitami. Podmiňovali jsme realizaci našich projektů aktivní účastí místních obyvatel. To na jedné straně znamená velkou zátěž, ale na druhé straně je to jediný způsob, jak Afgánům pomoci vymanit se ze závislosti na pomoci zvenčí.

Jsou podle Vás tamní lidé otevřeni pomoci, která se jim nabízí?

P. P.: Otevřeni jsou, ale stejně jako lidé v jiných postižených zemích, kde jsem pracovala, nechtějí být vděční. Spíš se tak nějak stydí, že jsou na pomoci závislí, a mají na nás, bohatší, trochu vztek. Spolupráce na rozvojových projektech někde jde, jinde ne. Hodně záleží na

místních autoritách, na tom, jaké mají zkušenosti s cizinci a jak moc nemají rádi Američany. Úplně jiné to je na jihu a jiné na severu. Každopádně je dost rozšířený názor, že jsme tu válku tak trochu zavinili, tak ať solíme. Anebo že jsme tak bohatí, až to je nestoudné, nezasloužené, prostě jsme měli štěstí, a teď je na čase se o ně podělit s chudšími. Moc třeba neuspějete s vysvětlováním, že musíme hodně pracovat, abychom měli na živobytí, že platíme velké daně a nemůžeme si úplně všechno dovolit. Panuje tam obrovská neinformovanost nebo spíš zkreslený pohled na život „na Západě“.

I. K.: Zjistíte, že v některých otázkách neexistují mezi obyvateli naší planety velké rozdíly. Většina, včetně Afgánů, nabízenou pomoc přijímá pozitivně. Problém je, že pomoc mezinárodního společenství Afgánce naučila, že na pomoc mají nárok a obnova Afgánistánu je záležitostí mezinárodního společenství, a ne Afgánů samotných. Udělali jsme z Afgánů lidi závislé na pomoci. Teď musíme naše chyby napravit a naučit je především samostatnosti a zodpovědnosti. To je běh na dlouhou trať a každé zakolísání nás bohužel posouvá o mnoho kroků zpět.

Myslíte si, že by festival Jeden svět mohl přispět k obnově Afgánistánu? Jaká by podle Vás měla být jeho role v otázce rozvojové a humanitární pomoci?

P. P.: Myslím si, že by spíš jeho role měla být v tom, že se navzájem ty naše tak vzdálené kultury poznají. Že my získáme prostřednictvím filmů, které vybočují

z klíše každodenního TV zpravodajství, trochu pestřejší pohled na Afgánistán. A kdyby i Afgánští měli možnost vidět zase některé filmy o problémech západní společnosti, strašně by jim to pomohlo vnímat nás jako lidi stejně zranitelné a někdy i ve stejně těžké situaci, jakou prožívají dnes a denně oni. Kromě toho by Jeden svět, což je jeho tradiční úloha, měl přispět k poukazování na nešvary v oblasti lidských práv. V Afgánistánu je to téma aktuální nejen ve vztahu k ženám, ale třeba i náboženským svobodám. Jeden takový film, kterým například ukážete, jak je nespravedlivě pronásledován novinář, který si dovolil zpochybnit výrok duchovenstva protirečící lidským právům, je důležitější než stovky petic. Když je to film dobře udělaný, pomůže i samotným Afgánům trochu poposkočit ve vnímání vlastní reality, sama sebe, v sebereflexi... s tím mají prostě trochu problém.

I. K.: Myslím, že úlohou Jednoho světa není přispívat k obnově jakékoliv země. Jeden svět je o nahlížení světa jiným způsobem. Festival pomáhá divákům zajímat se o problémy více do hloubky. Dívat se na události z různých úhlů. Například Afgánistán je někdy vnímán jako divoká země, obývaná krvelačnými islámskými fanatiky. Dokumenty Jednoho světa ukazují i jinou tvář, takže pomáhají bořit některé hloupé stereotypy, kterými jsme všichni ovlivněni. Někoho možná zhlédnutí dokumentu inspiruje k poslání příspěvku na obnovu Afgánistánu nebo jiné země, to je určitě dobře, ale hlavní úlohou festivalu to není.

Cena Homo Homini udělena studentským vůdcům z Íránu

Společenské dění v Íránu v posledních měsících rozhybaly masové demonstrace, které vzbudily pravděpodobně zmanipulované prezidentské volby, v nichž loni v červnu zvítězil konzervativní Mahmúd Ahmadínežád. Násilné represe proti těmto protestům, v nichž byla použita ostrá střelba, patří k nejhorším příkladům alarmujícího potlačování demokratických principů z posledních let.

KATEŘINA ŠTĚPNIČKOVÁ

Festival Jeden svět věnuje aktuálním událostem v Íránu velký prostor: v tematické kategorii **Zaostřeno na Írán** jsou zařazeny čtyři dokumenty, jeden z nich – *Dny zelených nadějí* – zahajuje festival v Praze. Navíc cena Homo Homini za rok 2009, kterou Člověk v tísni uděluje osobnostem, jež se významně zasloužily o prosazování lidských práv, demokracie a nenásilného řešení politických konfliktů, putuje vězněným íránským studentským vůdcům **Majidu Tavakolimu** a **Abdullahu Momenimu**, kteří symbolizují klíčovou roli studentských hnutí dvou generací v proreformních snahách.

Majid Tavakoli je pětadvacetiletý student z Teheránu. Veřejně aktivní je od roku 2006, kdy byl také poprvé zatčen a následně odsouzen na patnáct měsíců za urážku islámu a íránského vedení. Poté, co velmi otevřeně promluvil

proti diktatuře na demonstraci 9. prosince 2009 u příležitosti národního dne studentů, byl Tavakoli zatčen znovu. Oficiální íránská média spustila uměle vytvořenou diskreditační kampaň, v níž Tavakolimu zobrazují v muslimském ženském hidžábu, ve kterém se prý pokusil uprchnout. Stovky dalších lidí spontánně reagovali uveřejněním svých fotografií v ženských šátcích, čímž vyjádřili Tavakolimu podporu. V lednu 2010 byl Majid Tavakoli za účast na protestech odsouzen k osmi letům vězení.

Abdullah Momeni je bývalý studentský vůdce a prominentní člen íránské prodemokratické opozice, který se stal veřejně činným v souvislosti s protesty před jedenácti lety. Od té doby byl několikrát zatčen, ale navzdory velkému tlaku se nevzdal svých názorů a aktivit a zůstal otevřeným symbolem studentského hnutí. Naposledy byl zatčen po volbách 2009 a stejně jako Majid Tavakoli byl odsouzen k osmi letům vězení.

Film s názvem *Írán – nevyšlyšené hlasy*, který budete moci zhlédnout v úterý 23. března ve 20.00 v kině Metropol, ukazuje, že i v Íránu přetrvává liberální tradice a touha po dodržování základních lidských a politických práv. Základní překážku v nabytí vyžadované svobody však představuje fundamentální šíitský islám vyžadovaný vládou. Hlasy řady Íránců, kteří se s vládním islámskou propagandou neshodují, lze vyslyšet alespoň na letošním Jednom světě.

„Zimbabwe Zimbabweanům“

Diskriminace bělochů je pro Evropana či Američana neznámý pojem, pro tisíce bělošských farmářů žijících v jihoafrickém státě Zimbabwe je to tvrdá realita.

MARTINA HÁJKOVÁ

„Zimbabwe Zimbabweanům“ – to je heslo prezidenta Roberta Mugabeho, kvůli němuž se tento africký stát stal během jeho vlády nejchudší zemí světa. Statisíce hektarů úrodných a prosperujících polí bílých farmářů Mugabe v rámci zemědělské reformy na počátku nového tisíciletí vyvlastnil a novými majiteli půdy se stali jeho nohsledi. To způsobilo úplný kolaps země, jelikož je zcela závislá právě na zemědělství.

Snímek režiséra Mata Whitecrosse s názvem *Mugabe a bílý Afričan* popisuje úsilí farmáře Mika Campbella, který sem přišel s rodinou před třiceti lety z Velké Británie. Také jeho farma byla rozprodána, on však s několika málo muži neváhá hájit svá majetková práva. Spor je nakonec projednáván u mezinárodního tribunálu, na jehož rozhodnutí

závisí nejen osud Mika Campbella, ale může pomoci tisícům farmářů, kteří se rozhodli zůstat a zachránit své domovy.

Dramatický dokument o lidském úsilí, neskrývané rasové nenávisti a boji s větrnými mlýny, můžete shlédnout v pátek 26. března od 20.00 v kině Metropol.

Všude dobře, doma...?

Režisérka Tamara Milosević nás ve svém snímku *Všude dobře, doma nejhůř zavádí do Srebrenice – města, které se do historie zapsalo jako dějiště masakru, při němž bylo srbskými vojáky povražděno více než osm tisíc bosenskými muslimy. Dnes je Srebrenice městem plným znesvářených lidí, kteří nemohou zapomenout na temnou minulost. Život se zde sice pomalu začíná vracet do běžných kolejí, ovšem pomyslný kostlivec ze skříně na zdejší obyvatele vypadne při každé etnické citlivější události. Minulost stále není zapomenuta.*

MARKÉTA ŠMYDKOVÁ

Situaci věrně ilustrují příběhy protagonistů. Srebrenický starosta Malkić či osmnáctiletá Samira, která se do rodného města vrátila z exilu v západní Evropě,

nabízejí divákům svůj originální pohled na situaci. Pravoslavný kněz Mitar při opravách zbořeného kostela přemítá o tom, zda lze srebrenický masakr skutečně označit za genocidu, pokud se dle jeho slov „jen otočila role obětí a vrahů“.

Následovat bude debata s Adisem Šaranovićem. Tento politolog a rodák z Bosny a Hercegoviny několik let pracoval ve zpravodajské redakci bosenské televizní stanice. Poté působil jako dobrovolník OSN na projektu budování důvěry v několika obcích v Bosně a Hercegovině s etnickou rozdělenou populací.

Jeden svět uvede v letošním roce tento dokument jako vzpomínku na 15. výročí srebrenického masakru. Opravdu pro dnešní Srebrenici platí „všude dobře, doma nejhůř“? Tato a mnohé další otázky budou diskutovány v úterý 30. března od 18.00 v Divadle hudby.

Kdo sní o odpadu

Zaballeen, arabský výraz pro „lidi odpadků“, označuje nejnižší sociální vrstvu Káhiry. Převažně křesťanská skupina zemědělců a chovatelů prasat z Horního Egypta přišla do hlavního města okolo roku 1950 a usadila se v jeho jižní části kolem vrchu Mokattam. Ten je v dnešní Káhiře synonymem největší „odpadkové osady“ na světě.

MARCELA JANÁČKOVÁ

Dnes na Mokattamu žije a pracuje již třetí generace Zaballínů. Mladíci Adham, Nabil a Osama, které v průběhu čtyř let sleduje dokument režisérky Mai Iskander, sní o vlastní šrotovně či brzké svatbě. Divák je provázen jejich nuzných příběhy, v práci i na „zkušence“ ve Walesu.

Jejich sny se však rozplývají s příchodem zahraničních společností na káhírský trh s odpady. Tradiční vozíky tažené osly, které projdou i úzkými uličkami hlavního města, nahrazuje moderní technika italských a španělských firem s několikanásobně nižší účinností.

Komunita i hlavní hrdinové filmu se v současnosti ocitají na rozcestí. Tváří v tvář globalizaci musí učinit rozhodnutí, jež ovlivní jejich budoucnost. Ale Zaballínové se nevzdávají. Vždyť i psi a procházejí tudy terénní pracovníci s protitetanovými injekcemi.

Zaballínové byli po většinu času své přítomnosti v Káhiře ignorováni nebo vnímáni převážně negativně jak veřejností, tak vládou. Důvodem je kromě odpadkového kontextu i příslušnost

k menšinovému náboženství a fakt, že spousta z nich chová prasata, která jsou muslimy považována za nečistá. Ani dnešní generace to nemá lehké – město se nejprve snažilo zakázat oslí povozy jako způsob transportu odpadků a nedávno, v souvislosti s preventivními opatřeními proti prasečí chřipce, vydala vláda příkaz porazit všechna prasata v zemi, což „odpadkovou komunitu“ vážně postihlo.

Dnes na Mokattamu žije a pracuje již třetí generace Zaballínů. Mladíci Adham, Nabil a Osama, které v průběhu čtyř let sleduje dokument režisérky Mai Iskander, sní o vlastní šrotovně či brzké svatbě. Divák je provázen jejich nuzných příběhy, v práci i na „zkušence“ ve Walesu.

Jejich sny se však rozplývají s příchodem zahraničních společností na káhírský trh s odpady. Tradiční vozíky tažené osly, které projdou i úzkými uličkami hlavního města, nahrazuje moderní technika italských a španělských firem s několikanásobně nižší účinností.

Komunita i hlavní hrdinové filmu se v současnosti ocitají na rozcestí. Tváří v tvář globalizaci musí učinit rozhodnutí, jež ovlivní jejich budoucnost. Ale Zaballínové se nevzdávají. Vždyť i když je něco jednou vyhozeno, ještě to neznamená konec cesty...

Byl jednou jeden ostrov aneb Co můžeme sami změnit?

Kategorie Zelené výzvy přináší na Jeden svět téma globálních ekologických problémů. S těmi se zatím vyspělý svět nepotýká, ačkoli naše chování a způsob života k těmto problémům notnou dávkou přispívají. Paradoxně jsou jimi nejvíce ohroženi lidé, kteří žijí často na opačném konci světa.

MARTINA HÁJKOVÁ

Globální změna klimatu je nikdy nekončící téma, o kterém ekonomové, politikové a zastánci ochrany životního prostředí neustále vedou dlouhé diskuse doprovázené ostrou výměnou názorů. Také neúspěch kodaňského summitu, který se konal v prosinci minulého roku, přispěl k těmto debatám. Summit neskončil očekávanou smlouvou, jež by umožnila postupně snižování produkce světových emisí skleníkových plynů. „Osobně jsem před jednáním nebyl přehnaným optimistou a nyní nejsem ani zbytečným pesimistou. Účinné globální dohody se nerodí lehce a v tomto případě to platí dvojnásob,“ říká Petr Machálek, ředitel přední české ekologické organizace Hnutí DUHA.

Tuzemští ekologové požadují za důležité, aby si lidé v Česku uvědomili, že se tento problém týká také jich. „S dvanácti tunami na obyvatele na rok patří Česká republika k evropským rekordmanům v exhalacích oxidu uhličitého. Globální změny podnebí ale nejvíce odnesou lidé v Africe, Indii a dalších chudých zemích,“ potvrdil Petr Machálek. „Hnutí DUHA proto prosazuje nový zákon, který závazně stanoví, že Česká republika bude snižovat exhalace skleníkových plynů o 2 % ročně – krok po kroku, rok po roku. Rozhýbe tak masivní investice do moderních zelených řešení, jako je zateplování domů, čistá energie, pohodlná veřejná doprava, místní potraviny nebo snadná recyklace. Správně uchopené snižování emisí tak posílí ekonomiku, sníží účty rodinám, zmenší naši závislost na dovozu strategických surovin a jakoby mimochodem srazí náš příspěvek ke globálnímu znečištění.“

K hlasu významných osobností, jako je Václav Havel nebo spisovatel Michal Viewegh, mohou diváci festivalu Jeden

svět připojit také svůj podpis na stránkách www.velkavyzva.cz, a podpořit tak vznik nového zákona, jenž umožní snižování emisí v České republice. Velkou výzvu v současné době podporuje řada neziskových organizací a více než 6 500 lidí z České republiky.

Přestože je toto téma v médiích neustále opakováno, málokde se dočteme o dopadu změny podnebí na obyvatele chudých zemí. Tím se detailně zabývá dokument novozélandského režiséra Briara Marcha s příhodným názvem *Byl jednou jeden ostrov*, jenž nás zavede do nádherných souostroví v průzračných vodách jihozápadního Pacifiku. Děj se odehrává na nevelkém korálovém ostrově Takku, kde Polynésané žijí již po celé generace stejným, přirozeným způsobem života. Nyní je ale vinou globální změny klimatu jejich poklidný způsob života ohrožen. Hladina oceánu stoupá a pobřeží Takku je stále častěji zaplavováno. „Tam dříve bývala kuchyně,“ ukazuje Polynésanka daleko do moře.

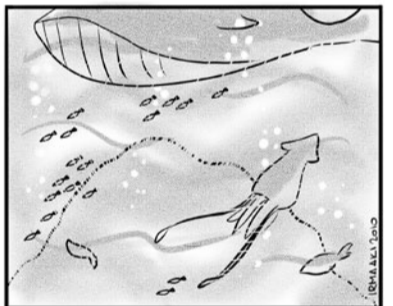
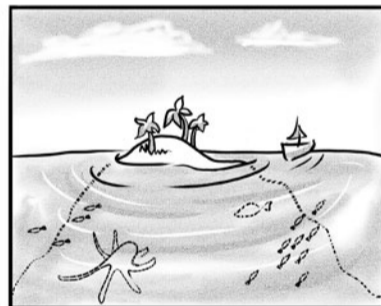
Snímek je natočen formou cinéma verité – během jeho vzniku režisér nijak nezasahuje do vzniklých situací, scény nejsou nasvácné, nejsou zde ani žádná interview. Jde tedy o prosté zaznamenávání reality, díky čemuž mohou diváci vstřebávat skutečné pocity lidí, kterým hrozí ztráta

domova. Polynéská vláda sice umožňuje vesničanům, aby se přestěhovali na pevninu, ostrované ale nechťj opustit své zvyky a tradice a začít žít nový život jinde.

Dokument o prostých lidech, kterým i přes jejich harmonické soužití s přírodou zásadním způsobem promlouvají do života negativní dopady klimatických změn, můžete zhlédnout 25. března od 20.00 v kině Metropole.

Na tomto snímku vidíme, jak naléhavé je přijmout účinná opatření, která umožní všem lidem pokračovat v jejich způsobu života – spravedlivě a trvale a s ohledem na životní prostředí.

Příští summit, který má za úkol řešit situaci kolem snižování emisí, se uskuteční v Mexiku. My ale nemusíme sedět s rukama v klíně a čekat, až si politikové uvědomí důležitost dopadů svých činů. Osudy lidí v Asii, Africe nebo Pacifiku, můžeme ovlivnit my sami. „Každý může postupně měnit své spotřebitelské chování a do svých nákupních košíků více zařazovat české biopotraviny. Ty nejen, že mají za sebou menší množství vyprodukovaných skleníkových plynů, ale v neposlední řadě prospívají české krajině a umožňují zvlášť důstojný život. Bylo by dobré více využívat hromadnou dopravu, při nákupu preferovat úspornější spotřebiče nebo tlačit na politiky k přijetí šetrných zákonů,“ doporučuje Machálek.

Podpora z České republiky doputovala do Barmy

Jeden z dokumentů, jenž na minulém ročníku festivalu Jeden svět zanechal hluboký dojem a zároveň doslova otrásl publikem, byl film s názvem *Barmský ÚV* popisující potlačování lidských práv v tomto jhoasijském státě.

MARTINA HÁJKOVÁ

Během promítání měli diváci Jednoho světa možnost podepsat petici za propuštění barmských politických vězňů. V České republice během pouhých deseti týdnů tuto petici podepsalo přes 5 000 osob, které se tak připojily k 677 000 lidí na celém světě. Petiční arch byl 15. června minulého roku doručen do rukou generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna. Už o měsíc později Pan Ki-mun vycestoval do Barmy k politickým rozhovorům s juntou a jako prioritu si stanovil dosáhnout propuštění všech vězňů. Junta ho však ignorovala a nepovolila mu ani setkání s přední barmskou disidentkou Aun Schan Su Ťij, která je již 15 let držena v domácím vězení.

„Těmito podpisy chceme apelovat i na Českou republiku, aby neustávala ve své podpoře demokracie v Barmě a hlasitě zdírazňovala, že propuštění politických vězňů by mělo být prvním krokem,“ uvedla v tiskové zprávě Marie Peřinová, vedoucí barmských projektů společnosti Člověk v tísni.

Člověk v tísni ve spolupráci s exilovými barmskými organizacemi Asociace na podporu politických vězňů (AAPP) a Fórum pro demokracii v Barmě vybrali 11 000 dolarů, které doručili rodinám politických vězňů, aby si za ně mohli koupit jídlo a věci potřebné pro každodenní život.

Také Gymnázium Hejčín v Olomouci přispělo svou troškou do mlýna. Jeho studenti uspořádali sbírku, jejíž výtěžek ve výši 11 000 Kč (600 dolarů) pomohl sedmi rodinám politických vězňů.

Lidé z České republiky svým darem podpořili celkem 122 rodin. Tato podpora je pro místní obyvatele velmi důležitá nejen jako finanční příspěvek, ale také jako vyjádření morální podpory.

Film o dobrém životě i se špatnou sudbou

Pomyslnou třešničkou na festivalovém dortu je snímek režiséra Tomáše Škrdlanta *Nevtání*, jenž získal Cenu Pavla Kouteckého pro nejlepší český dokument. V průběhu filmu se volně prolétají portréty pětice hlavních postav, kterým osud připravil zkoušku ve formě tělesného hendikepu. „Tenhle film je o lidech odmítnutých rodinou i společností. Tím byli ve skutečnosti postiženi víc než nějakou fyzickou nedokonalostí,“ říká o protagonistech svého snímku Tomáš Škrdlant.

MARKÉTA ŠMYDKOVÁ

S hlavními hrdiny se divák seznámí již jako s dětmi, které se za branami Jedličkova ústavu snaží pochopit, proč se k nim rodina otočila zády a od společnosti jsou izolováni. Poslze se začne odvíjet strhující příběh, který zachycuje dvacet let života hlavních hrdinů. Jsme svědky jejich svateb i rozvodu, osaklání rodin, pracovních úspěchů, osamostatnění se a také zjištění, že žít se dá i bez rodiny a s postižením.

„Nezajímali mě hendikepovaní, zajímali a zajímají mě lidé v těžkých životních situacích,

protože tam se člověk dozví něco podstatného o životě – jejich i svém vlastním,“ objasňuje autor svou motivaci pro zpracování tohoto tématu. „Vlastně jsem si to téma ani nevybral, ono si vybralo mě – a ještě postupně.“

Vše začalo v roce 1993 natočením dokumentu *As If From Another World* o práci britské tvůrkyne animovaných filmů Jessicy Langford. „Jessica se v té době vedle vlastní tvorby zabývala tím, že v nejrůznějších zemích světa umožňovala různým skupinám lidí vyjádřit se animovaným filmem. Nechala na nich vznik celého příběhu, scénosledu, obrázků jednotlivých postav i scén. Pomáhala jim jen v technologii natáčení. Natáčet jsem její práci s dětmi libereckého Jedličkova ústavu a tam jsme poznali první dva hrdiny pozdějších filmů, Jirku a Honzu,“ vypráví Škrdlant.

O tři roky později následoval snímek *Maminky a miminka*, ve kterém režisér dále rozvíjel příběh obou chlapců. Navíc k nim přibýly Petra a Markéta, které také vyrůstaly v ústavě, ale po různých peripetích a nezdarech nakonec našly díky adopci novou rodinu. „Po odvysílání *Maminek a miminek* v roce 1996 se v následujících čtyřech letech všechny čtyři příběhy

odvíjely překvapivě optimisticky, mimo jiné i následkem vysílání předchozích filmů. Proto jsme s *Petrou, Markétou, Honzou, Jirkou*, i dalšími lidmi kolem nich, natočili v roce 2000 hodinový dokument *Odmítnání a přijetí*. Líčí autor zrod snímku *Nevtání*. Ten byl nakonec vytvořen ze 70 hodin natočeného materiálu.

Také díky použití časosběrné metody snímek vtahuje diváka do děje. Ten pak dychtí poznat, jak se vyvíjely osudy hrdinů, a s napětím očekává každou další scénu. Citlivě natočený dokument rozhodně není smutnou ukázkou několika nešťastných osudů, ale naopak svědectvím o tom, co vše dokáže lidská vůle. Sám režisér charakterizuje svůj snímek takto: „Ten film je o dobrém životě i se špatnou sudbou. O návratu zpět mezi lidi, do lidského světa se všemi jeho nedokonalostmi, ale živým, a proto překvapivým, veselým i smutným životem.“

Jeden svět uvede dokument *Nevtání* ve středu 31. března v 18.00 v Divadle hudby. Následovat bude diskuse s tvůrci snímku Tomášem Škrdlantem a Ruth Weiniger. Více informací najdete na www.nevtani.info.

„V Afghánistánu zpěvem riskujete život,“ tvrdí režisérka Havana Marking

Stejně jako v České republice, tak i v Afghánistánu sledují známou pěveckou show Superstar miliony lidí. Finále této populární soutěže si nenechal ujít dokonce každý třetí Afghánek.

MARTINA HÁJKOVÁ

V muslimské a válkou zničené zemi, která byla až do roku 2001 pod nadvládou Talibanu, kdy se ženy nemohly ukázat na veřejnosti bez mužského doprovodu a hudba a televize byly zakázány, se do soutěže přihlásilo na dva tisíce mladých soutěžících, z toho pouze tři statečné dívky.

Ačkoli se země snaží být otevřená a přístupná demokratickému smýšlení, pro některé silně věřící muslimy je účast dívek v takové soutěži zcela skandální. Mladí lidé naopak považují takové pořady za cestu ke svobodě jinak diskriminovaných žen. Pro mnohé z nich je to ale obecně první zkušenost s demokracií a sami organizátoři Afghánské superstar věří, že tento pořad pomůže přeměřovat zájem lidí ze zbraní na hudbu.

Jak se ovšem ukazuje, zpívat na veřejnosti je pro ženu stále nebezpečné. Humorný příběh zachycující momenty této pěvecké soutěže včetně „afghán-

ské hvězdné přechoty“ střídají mrazivé okamžiky, kdy je dívčím finalistkám vyhrožováno smrtí. O tom se na vlastní kůži přesvědčila jednadvacetiletá Serata, která se svým zpěvem dostala až do finále. Může být tedy televizní show pro tolik uzavřený národ skutečným krokem ke svobodě?

Film *Afghánská superstar*, který natočila Havana Marking, byl oceněn také na filmovém festivalu v Sundance. V Olomouci zahájí festivalový program. Diváci jej mohou zhlédnout v pondělí 22. března od 18.00 v kině Metropol.

Chtění, to pomáhá překonat krizi

Každý z nás se někdy v životě cítí v určité situaci sám. Například stačí, když nás nemoc upoutá na lůžko, byli jsme okradeni nebo se ocitneme bez prostředků na cestách. Může nás přepadnout dojem bezmoci, poníženosti, strachu z toho, co bude dál. V této situaci se špatně orientujeme a disponujeme jen omezeným počtem způsobů řešení a nedostatkem prostředků. Takto si lze představit sociální vyloučení. Má různé formy a potkat může prakticky kohokoliv. Někteří lidé jsou jím však ohroženi více, případně mají „tu čest“ strávit v něm notnou část svého života, ne-li celý. Ne vždy si za to mohou sami.

IVA LINHARTOVÁ

Termín sociální vyloučení je spojován s chudobou a také s nezaměstnaností. Podíl sociálně vyloučené populace se zvyšuje. Tento jev může negativně ovlivnit každého z nás, ať už jako jednotlivce nebo v rámci celé naší společnosti. Také proto vyhlásila Evropská unie rok 2010 jako rok boje proti chudobě a sociálnímu vylouče-

ní a tato problematika nebude chybět ani na festivalu Jeden svět 2010.

„V České republice je mnoho sociálně vyloučených skupin lidí, v podstatě jsou to všichni ti, kteří jsou nějak vyčleněni ze struktur většinové společnosti,“ říká Petr Bláha, herec souboru lidí s bezdomoveckou zkušeností z pražského divadla Ježek a čížek (Jač). Představení divadla lze zhlédnout jako doprovodnou akci festivalu 22. března v 18 hodin v Divadle Konvikt.

Ohrožení sociálním vyloučením čelí například dlouhodobě nemocní, hendikepovaní, senioři, etnické a menšinové skupiny a osamelí rodiče. „Způsob mého života se příliš neshoduje s většinovou populací, prodávám pouliční časopis a to samo už stačí k tomu, aby mě spousta takzvaně normálních lidí odsoudila jakožto asociála a člověka, který se neřídí pravidly chování většiny. Důležitá je pro mě svoboda, ale neohdlnám jakkoli omezovat svobodu druhých,“ popisuje Petr Bláha svou zkušenost.

Právě předsudky a diskriminace často ztěžují takto postiženým lidem náročný úkol začlenit se zpět do společnosti a vést dle možností plnohodnotný život. „Jako

zásadní hodnotím postoj klienta a jeho snahu. Mnozí se odevzdávají pasivitě a zoufalství, jiní začínou přemýšlet a i přes vysokou míru komplikovanosti situace dokážou jít dál a věřit ve světlý zítřek. Tito lidé si zaslouží naši podporu a obdiv. Je to moment, kdy právě my nesmíme zklamat,“ vysvětluje Madlen Komárová, vedoucí divadelní dílny divadla Jač, která v divadle pracuje již rok. „Improvizujeme, objevujeme polyborové a hlasové možnosti. Snažíme se co nejméně věci a jevy vysvětlovat, ale spíše naopak provokovat herce, aby dospěli k poznání sami díky své zkušenosti na jevišti. Můžeme si jít jeden druhému příkladem. Důležité je, aby hlavní motivací klienta bylo chtění – to mu pak nejvíce pomáhá překonat krizi, na které může během procesu narazit.“

Petr Bláha dodává: „Přestože jsem část života bydlel v ne zcela důstojných podmínkách, nikdy jsem nepřijal skutečnost, že bych byl bezdomovcem, protože tím se člověk stává tak, že si to přijmou. Dodržuji zákony a platím daně jako každý normální občan naší republiky. Divadlo mi dává radost, možnost se realizovat, sociální kontakt a nové známé, zároveň je to i způsob, jak se vyhnout rizikovému životu na ulici.“

Jeden svět – mnohem víc než filmový festival

Jeden svět přináší svým divákům kromě kvalitních dokumentů také kulturní zážitky z jiného soudku.

MARKÉTA ŠMYDKEOVÁ

Milovníci fotografií z exotických koutů světa si jistě přijdou na své v té & café Kratochvíle. V úterý 16. března zde bude zahájena výstava „Obrazy o Tanzanii“ autorů Iwony Frydryszak a Romana Staňka. Část fotografií byla pořízena ve středisku Mahayo v Morogoro, které pomáhá lidem s mentálními postřehy integrovat se do společnosti. Iwona Frydryszak tam v roce 2009 pracovala jako dobrovolnice a kromě zmíněných fotografií zde nasbírala i řadu zajímavých zkušeností, o které se se zájemci ráda podělí při vernisáži, jejíž začátek je naplánován na 17.00. Ostatní snímky reflektují situaci v okolí Mwanzy, města nad Viktoriínským jezerem. Na ulici tam žije více než 500 dětí. Kromě toho zde v posledních letech osoby s albinismem, tedy bílí Afričané, museli čelit diskriminaci a násilí. Výstava potrvá do 2. dubna.

Další zajímavou akcí bude projekce fotografií z Jihoafrické republiky a beseda s Francie Finn, která v Olomouci představí projekt Heartfelt realizovaný v malé jihoafrické vesničce Makapanstad. Díky němu našlo deset žen nakažených virem HIV práci v dílně, ve které ručně šijí originální výrobky. Veškerý

výtěžek z jejich prodeje putuje přímo místní komunitě. Ta za něj pořizuje jídlo a ošacení pro pracovníce a jejich rodiny a prostřednictvím místní charity podporuje děti a seniory infikované HIV. V úterý 23. března v 16.00 můžete zakoupením některého z výrobků tento projekt podpořit i vy.

V pondělí 22. března se v Olomouci představí divadelní soubor Ježek a čížek. Toto originální uskupení pracuje s lidmi, kteří mají za sebou, či právě prožívají, bezdomoveckou zkušenost. Pro diváky je připravena inscenace Buffet Bondy, kterou režisér Petr Mančala představuje jako „Egonovský opojnou koláž (bez Bondyho)“. Jedinečný kulturní zážitek si můžete dopřát v 18.00 v divadelním sále Uměleckého centra UP – Konvikt (3. patro).

„Tři v Africe“ – studenti Jiří Pánek, Tereza Rejsková a Hana Vitnerová – se v pátek 19. března s návštěvníky Jednoho světa podělí o své zážitky z rozvojových stáží ve třech zemích Afriky – Keni, Zambii a Nigérii. Projekce fotografií a následná beseda začíná v 16.00 v aule nové budovy Přírodovědecké fakulty UP.

Ani hudební nadšenci nepřijdou zkrátka. Závěr festivalu zpřijemní kapela Květy, vykvět brněnské alternativní scény, jež vystoupí s písničkářem a spisovatelem Janem Burianem. Originální repertoár bude k poslechu v Jazz Tibet Clubu (Sokolská 48), 31. března ve 20.00.

Řekli o festivalu

„Je to výborná a záslužná věc. Na festivalu Jeden svět v Olomouci jsem byl jednou a zažil jsem tam skvělou atmosféru. Myslím, že Olomouc má potenciál, aby festival byl úspěšný a inspirativní.“

Jaroslav Spurný, redaktor časopisu Respekt

„Festival Jeden svět považuji za naprosto ojedinělý filmový festival. Témata, která nastoluje, jsou mi velmi blízká a pro společnost velmi důležitá. Igora Blaževiče, zakladatele festivalu, mám tu čest považovat za svého přítele. A stejně jako je on výraznou a autentickou postavou, je Jeden svět autentickým a výrazným počinem.“

Petr Machálek, ředitel Hnutí DUHA

„Myslím si, že takhle provokovat a lézt na nervy těm, kteří si ukájejí své mocenské, militantní, sexuální či jiné touhy na úkor jiných, je prostě perfektní. Jeden svět provokuje elegantně, kultivovaně, vzbuzuje obrovské emoce, alespoň ve mně, a probudí v lidech to lepší, co mají někde hluboko v duši zasunuté. Vždycky, když zhlédnu pár filmů na Jednom světě, mám obrovskou chuť něco udělat, vykázat nějaký čin, někomu říct dobré slovo. Sice mne to za pár měsíců zase přejde, ale od toho je festival každoročně. Abychom náhodou nezapomněli...“

Petra Procházková, novinářka

„Festival Jeden svět je rozhodně výborný nápad a velmi prospěšná akce. Navíc se mi líbí, že se nekoná jen v jednom městě, ale kromě Prahy probíhá také v řadě regionálních měst.“

Pavel Nováček, vedoucí Katedry rozvojových studií na PřF UP

„Jeden svět vždy měl za cíl přinášet trochu komplexnější pohled na svět. Pro mě ale od začátku byla ještě jedna jiná dimenze než ta informativní. Filmy Jednoho světa dělají to, co dělá každé kvalitní umění – nabourává stereotypy v lidských hlavách a kultivuje lidskou schopnost být vnímavější. Jeden svět tedy primárně neslouží k tomu, abychom rychle běželi pomáhat někomu jinému, ale klíčová je kultivace hodnotového systému, který potřebují jednotlivci pro vlastní život a společností pro pospolitost a udržitelnost.“

Igor Blaževič, zakladatel festivalu Jeden svět

One World

One World is nowadays the biggest human rights film festival in Europe. It is held by People in Need, a Czech non-profit organization, together with the Metropol cinema, the Music Theater (Divadlo hudby) and Palacky University. Every year since 1999, the festival brings more than 100 documentary films from over 30 countries, and seeks to encourage high-quality documentary films focusing on social, political and committed human rights issues. In 2007, One World was awarded an Honorable Mention of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (UNESCO) for the human rights education.

JANA ŠRÁMKOVÁ

The main festival is held in Prague March 10–18, followed by the regional One World festivals in 29 cities all over the Czech Republic. In addition, a selected number of documentaries will be presented in Brussels in mid April.

One World actively assists in the establishment of similar festivals abroad, especially in Eastern Europe and Central Asia. Through the One World Tour it particularly gives new coming human rights film festivals advices on the film program, media and fundraising strategies.

In Olomouc, the festival kicks off March 18 at the first floor of the UP Art Center (Convict) with the opening ceremony that includes exposing of the photographs taken by Magdalena Jochcova on her way through Nepal. On March 22–31, a total of 23 documentaries from 11 countries will be screened in Olomouc. The main festival center is the Metropol cinema. The other festival base is the Music Theater Olomouc, which will host most of the debates, screenings for seniors, for families with children and a movie marathon.

The Metropol cinema tickets (50 CZK/one entrance) and a pass (200 CZK/5 entrances) will be available at ticket office of the cinema. The pass is only valid for Metropol. The tickets to the Music Theater can be purchased at the Theater ticket office. The price is 60 CZK.

The festival this year is upgraded by a programme called "How do you get the world's attention?" that is also destined by an unusual festival poster design. The programme allows anyone to organize the screenings of certain One World documentary films. Audience is able to vote on number of films through One World website (www.jedensvet.cz). Three most popular films will be available to borrow free of charge.

Alongside a plenty of quality documentaries, One World offers its audi-

ence also another experiences from cultural sphere. For those who like exotic sceneries there will be an exposition "Pictures of Tanzania" taking place at the té & café Kratochvíle. The exposition will last from March 16 to April 2. Three other African countries, Kenya, Zambia and Nigeria will be the topic of the discussion called "Three in Africa" on March 19 at the auditorium at the Faculty of Science (1. floor). Theatre ensemble *Ježek a čížek* consisted of the people with homeless experience will perform a play called *Bufet Bondy* on March 22 at the Art Center of Palacky University. Another interesting event will be a presentation of the pictures from South Africa and a discussion with Francie Finn, who will present the project Heartfelt implemented in a small South African village of Makapanstad. Thanks to this project, ten women have got a job manufacturing original hand-sewn products. On March 22 at 16.00 in Kratochvíle everyone can purchase one of their products to support this project.

One World festival in Olomouc is held under the patronage of President of the Olomouc Region Martin Tesařík, Mayor of the City of Olomouc Martin Novotný and Rector of Palacky University Miroslav Mašlán. The main regional partner is also this year the KVAPIL ELEKTRO Company.

Osobnosti, které se účastní debat k filmům

PETRA PROCHÁZKOVÁ

Jedna z nejznámějších českých novinářek. V roce 1992 odjela jako zahraniční zpravodajka Lidových novin do Moskvy, kde také pracovala s Jaromírem Štětinou v agentuře Epicentrum. Z válečného zpravodajství se postupně přesunula k humanitární práci a založila v čechenském hlavním městě Grozném stacionář pro sirotky, kteří ve válce přišli o své rodiče. Stacionář nese jméno Berkato, což lze přeložit jako štěstí nebo hojnost z mála. Po nástupu Vladimíra Putina byla z Ruska vyhoštěna a dodnes je v Rusku persona non grata. Pomoc obětem čechenského konfliktu však organizuje i nadále prostřednictvím Berkatu, ze kterého se v České Republice stalo občanské sdružení. Později pracovala na humanitárních projektech v Afghánistánu, kam je situován i děj její poslední novely Frišta. Za svou práci byla několikrát oceněna, mimo jiné také medailí Za zásluhy od prezidenta ČR Václava Havla.

IGOR KLIMEŠ

Rozvojový a humanitární pracovník, který v letech 2008 a 2009 působil jako projektový manažer a zástupce vedoucího civilní části českého provinčního rekonstrukčního týmu v Lógaru. Po návratu z Afghánistánu se v loňském roce ujal vedení týmu společnosti Člověk v tísni, který pomáhá lidem postiženým povodněmi především na Novojičímsku, Jesenícku a Děčínsku.

MARK VÍTEK

Známý reportér, režisér a kameraman, který působí v médiích od roku 1991. Pracoval mimo jiné pro týdeník Reflex, televizi Nova a Českou televizi, kde se stal vedoucím oddělení reportážních pořadů redakce publicistiky. Je autorem reportáží

z Angoly, Bosny, Gruzie, Sierra Leone, Iráku, Afghánistánu a dalších míst světa. Za svou novinářskou činnost obdržel několik českých i světových ocenění včetně ceny NOVARTIS za investigativní žurnalistiku na Univerzitě Johna Hopkinse ve Washingtonu a ceny UNICEF/AMADE na televizním festivalu v Monte Carlu v roce 2001.

TOMÁŠ ŠKRDLANT

Publicista a filmový dokumentarista, který vystudoval režii na pražské FAMU. Od roku 1990 natočil přes 60 dokumentárních filmů o širších souvislostech krize životního prostředí, sociální dynamice, psychologii a psychopatologii mezilidských vztahů či postavení postižených dětí v rodině a společnosti. Rodák z Olomouce je také autorem knih – v roce 1996 vydal titul *Demokracie přírody – ekologická hra systémových podobností* a podílel se i na knize *Skrytá pravda země*, která vyšla v roce 2005. Již deset let Škrdlant vede kurz o nelineárním myšlení na Masarykově univerzitě v Brně. Za dokumentární snímek *Neutlaní*, který uvádíme na Jednom světě v Olomouci, získal v roce 2009 Cenu Pavla Kouteckého.

ADIS ŠARANOVIC

Politolog, rodák z Bosny a Hercegoviny. Po skončení Fakulty politických věd pokračuje v magisterském studiu na Univerzitě Palackého v Olomouci a právě dokončuje diplomovou práci na téma Genocida na konci 20. století – stejné metody, jiné oběti a ekvatoři. Šaranović několik let pracoval pro komerční televizi v BaH ve zpravodajské redakci. Poté působil jako dobrovolník OSN na projektu budování důvěry v několika bosenskými obcích s etnicky rozdělenou populací.

The Heartfelt Project

The Heartfelt Project is a small company based in rural South Africa. Heartfelt's aim is to create an opportunity for African women to support themselves financially, learn about the social and health problems that surround them, such as HIV/AIDS and TB, and to feel confident and supported by each other so that they can take steps to change their own lives.

FRANCIE FINN

My involvement in Heartfelt came about through a chance meeting with Julie, one of the founders of Heartfelt at a time when I had a growing feeling that I wanted to take a step personally to help 'make poverty history'. I assist Jules with general administration problems and

with sales and marketing. My main focus, and the thing I most wish to achieve with my involvement in Heartfelt, is in the area of development. I'd like to help make actual improvements to the lives of the women we work with and their families.

I visited the project last year and discovered first hand a lot of the large and small issues that are preventing these women from climbing up that next step on the poverty ladder. Through my photographs and explanations, I hope that I'll be able to expose some of these issues to a wider audience. The wider the audience and understanding, the better chance we have of ending needless poverty in the world.

Tuesday, March 23, 2010, 4 pm
té & café Kratochvíle

Not only for Czechs

One World offers an interesting program also for the audience that is not able to speak Czech. Some of the documentaries are originally English spoken, so everybody can come and enjoy high quality cultural experience.

Mumbai Disconnected

Bombajská spojka, 2009, 58 min., Denmark, Camilla Nielsson, Frederik Jacobi

Until 2020, Bombay will probably become the most populous city in the world. The film brings up the question: is the healthy environment a luxury only for the social top?

Enemies Of The People

Nepřátelé národa, 2009, 94 min., Great Britain, Cambodia, Rob Lemkin, Thet Sambath
The Cambodian journalist Thet Sambath has been searching for the answer on the

question, why over two million people had been killed under the rule of the Khmer Rouge.

There Once Was An Island

Byl jednou jeden ostrov, 2009, 80 min., New Zealand, Briar March

The New Zealand documentary in the spirit of cinéma vérité grippingly captures a direct impact of the environmental changes on an indigenous community living on a small coral island in the Pacific Ocean.

Mugabe And The White African

Mugabe a bílý Afričan, 2009, 91 min., Great Britain, Mat Whitecross

A breathtaking documentary is about unequal conflict between the human rights and a racial hatred. The film has its place on the wider list of this year Oscar award nominees.

The Fixer

On March 29, the Music Theatre (Divadlo hudby) offers a spectacular documentary film called *The Fixer* (Zprostředkovatel). In 2007, the director Ian Olds was documenting the way, in which so-called local "fixers" were helping foreign press crews to get their footage in Afghanistan. He had had no idea that main figure of his story was about to be kidnapped and executed.

JANA ŠRÁMKOVÁ

Fixer is a person who helps foreign journalists to orientate in the Afghan ambient, that is surely hard to operate in. Some borders are still undefined, many different people living there speak many different languages, and customs sometimes significantly differ from what we would consider as usual. Speak nothing of the war, of course. Correspondents simply need a guide, a translator, someone, who would help them with whatever they need. And Ajmal Naqshbandi, twenty-four year old Afghan journalist, was such a person – at that time a fixer for an Italian correspondent Daniele Mastrogiacommo.

The movie gives a detailed description of a deteriorating situation in Afghanistan, the origins and successes of the Taliban movement and the difficult work of a fixer. It also shows how Afghanistan has become even more volatile and unpredictable after Taliban suddenly changed their strategy. Ian Olds also shows corruption, sickeningly integrated in the civil and legal administrations. Ajmal is portrayed in the film as a funny and resourceful person, who is very careful not to end up in a situation he finally did. He is living his

own life, solving his own troubles, while helping those under his care.

But something was about to go wrong. On March 5, 2007, Ajmal, Daniele and their driver were kidnapped on their way to the southern Afghanistan controlled by Taliban. The driver was beheaded right after, but Daniel and Ajmal were kept as hostages for the consequent negotiations about the trade of prisoners with Afghan and Italian government. Whereas the Italian journalist was released after few days, the same did not happen to Ajmal, who was beheaded on April 8. American journalist and former Ajmal's colleague Christian Parenti searches for reasons why it was only the Italian reporter, who was redeemed from captivity and finds out how close had Ajmal actually come to be rescued from. Drastic video images shot directly in captivity and interviews with members of Taliban, who suspect the journalists of being a spy, clearly show what all the reporters in Afghanistan have had to go through. In the case of Ajmal's tragic fate, the film shows what is a human life in Afghanistan worth. *The Fixer* is a brilliant documentary, which offers aside from the gripping story also a fascinating insight in the inner functioning of a country, whose future remains a hopelessly unanswered question.

After the screening, the audience is welcomed to stay for the debate led by humanitarian worker and journalist Petra Procházková and a project coordinator Igor Klimeš. In the debate, also renowned reporter Marek Vítek will take a floor. So do not hesitate and come on Monday, March 29 at 6 PM to the Music Theatre (Divadlo hudby), the entrance is 60 CZK.

JEDEN SVĚT 2009 Olomouc

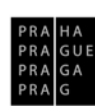
Redakce: Martina Hájková. Grafická úprava: OriGami – Vladimír Foret. Uveřejněné články nemusí vyjadřovat stanoviska redakce. Uzávěrka vydání 26. 2. 2010. Výtisk zdarma.

MINISTERSTVO
KULTURY

VŠEM
VYSOKÁ
ŠKOLA
EKONOMIE
A MANAGEMENTU

MEDIA
A programme of the European Union

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

ČESKÝ ROZHLAS

iDNES.cz

LIDOVÉ NOVINY

RESPEKT

TNT express

alza.cz

railreklam

easytalk

KVAPIL

ANAG

ČESKÝ ROZHLAS

Olomoucký kraj

KRATOCHVÍLE

INFO

Hnutí DUHA

PROFIT

METRO:POL

DIVADLO KONVIKT

GoldOffice